

Jaume Cabré a Hongria

Visat núm. 1
(gener 2006)

«...Aquesta novel·la, llegívola a la manera de les novel·les clàssiques, tracta de la relació entre l'individu i el poder, del crim i del càstig, de la infinita banalitat dels mòbils que fan desitjar el poder. Amb el pretext d'una ficció, d'una novel·la historicopolicíaca, Cabré, coneixedor de les fondàries de l'ànima i posseïdor d'un humor esclatant, presenta la vida bastida sobre les mentides de l'individu que ha arribat a una alta posició, els seus secrets i els seus desigs bruts, la seva vanitat, la seva mesquinesa, la seva corruptela, la seva ambició mancada d'escrúpols.»

«...Així escriu un clàssic contemporani.»

[*Senyoria*. Traducció de Zsuzsanna Tomcsányi. Budapest, Európa Könyvkiadó, 2001]

□

«...El narrador no narra una altra cosa que la seva pròpia experiència, i narrar té quelcom de màgic: una força creadora, forjadora de destins, fins al grau que poden ser reescrits, no solament els arbres genealògics (el de la família Gensana apareix al llibre en tres variants diferents), sinó el destí mateix. Ficció i realitat es barregen i s'influeixen mútuament... Malgrat tot, el tema de la novel·la és el que no es narra, el que és impossible de narrar... Tot i això, Cabré podria ser un escriptor mediocre, fins i tot dolent. Però no ho és, i això és degut, en primer lloc, als detalls: a la fina ironia, a les caracteritzacions amb mitges paraules, als constants canvis de narrador, a la credibilitat dels personatges i també a la manera de saber silenciar, callar les coses; tècnica que coneixem de les seves novel·les anteriors. No cal que siguem detectius per trobar l'assassí del Bolós. És que ni tan sols el busquem, perquè no influeix en res, menys encara en el passat. Qui vulgui, a qui li agradi la novel·la policíaca, pot indagar també en altres punts de les relacions causa-efecte; Cabré ens en crea la possibilitat... En tercer lloc (i, per a mi, abans que res), és la seva estructura la que fa que *L'ombra de l'eunuc* sigui una obra mestra. És que el *Concert per a violí* d'Alan Berg, a més de ser el lema del llibre i part de l'acció del capítol quart, dona també l'estructura de la novel·la: dues parts, dues vegades dos capítols, amb títols manlevats de la terminologia musical, amb la mateixa barreja de gèneres del *Concert per a violí*, amb citacions musicals. I tot això, sense forçar les coses, sense que tinguem una sensació d'artificiositat. I al final, el món un xic caòtic de les parts inicials es cristal·litza, amb la puresa d'un Bach, en una sinceritat dolorosa, en una tragèdia de debò. No un rèquiem, sinó una cantata, rematada amb un coral, a la memòria d'un àngel.

»Quin és, doncs, el tema de *L'ombra de l'eunuc*? Berg? Bach? El passat? Nosaltres? Els nostres fracassos, les nostres oportunitats desaprovechades, perdudes per sempre? O senzillament la mort? Pregunta per a la qual no tenim cap resposta contundent, com tampoc no la tindriem si ens preguntéssim sobre el tema del *Concert per a violí* d'Alan Berg.»

[*L'ombra de l'eunuc*. Traducció de Zsuzsanna Tomcsányi. Budapest, Európa Könyvkiadó, 2004]

Traduït per Kálmán Faluba